

Beleid m.b.t. leren van incidenten en privacy

Learning Together, 26 november 2019

Iedere review stelt andere privacy-eisen

Privacy¹ is een heel waardevol principe. Maar in een aantal gevallen moet privacy wijken voor andere belangen. Leren van incidenten kan zo'n belang zijn. Learning Together heeft aan de hand van de wettelijke regels uitgezocht hoe om te gaan met privacy bij leren van incidenten. Dat kan flink verschillen, want er bestaat geen uniforme oplossing: het is afhankelijk van incident tot incident. Daarom moet een kandidaat opdrachtgever bij elke review beslissen hoe met privacy in die specifieke situatie om te gaan. Learning Together kan daarbij adviseren.

Basisregel

Toegespitst op incidenten geldt dat het delen van tot individuele personen te herleiden gegevens tussen (hulpverleners van) verschillende organisaties toestemming nodig heeft van die persoon.

Uitzonderingen

Krijg je geen toestemming, of is toestemming vragen niet mogelijk, dan is het delen van informatie tussen hulpverleners c.q. instellingen bij wijze van uitzondering mogelijk als dat noodzakelijk is vanwege zwaarwegende veiligheids-, levens- of gezondheidsbelangen van de betreffende persoon of van anderen.

Stappen op weg naar een review

Op basis van die regels en de uitzonderingen hanteert Learning Together het volgende stappenplan:

1. Formuleer het doel van de review en het belang daarvan voor de opdrachtgever. Veelal gaat dat over het leren van een incident om daarmee andere cliënten in de toekomst beter te helpen.
2. Onderzoek of het mogelijk is dat de gegevens geanonimiseerd worden, dit wil zeggen dat er geleerd wordt van het incident zonder dat de bespreking te herleiden is tot individuele personen.
3. Is dit niet mogelijk, beslis wie de cliënt informeert: leg uit waarom hij besproken wordt, wie meedoen aan de review en wat er gebeurt met de uitkomsten ervan. Vraag hem daarna om toestemming en leg zijn toestemming of weigering vast. Bezie los daarvan of de cliënt een rol kan spelen in de review.
4. Laat de deelnemers altijd een geheimhoudingsverklaring tekenen waarmee ze beloven niets uit de review met anderen te zullen delen en de gegevens met betrekking tot de review te vernietigen.
5. Dat geldt niet voor het eindrapport, dat juist bedoeld is in het kader van het doel van de review. Daarom is het logisch om dat te anonimiseren, indien realistisch en praktisch uitvoerbaar. Een kind van 14 in een gehucht is veel eerder als persoon herleidbaar dan een kind van 14 in een grote stad.
6. Biedt de cliënt zo mogelijk aan om het eindrapport te lezen en van commentaar te voorzien.

Als de cliënt geen toestemming geeft/kan geven, komen de volgende stappen aan de orde:

7. Weeg de noodzaak van de review opnieuw af. Deze kan alleen zonder toestemming van de cliënt doorgaan als aannemelijk is dat door de review in de toekomst zwaarwegende belangen van cliënten beter kunnen worden gediend, in bijzonder het voorkomen van incidenten.
8. Stel alle deelnemers aan de review op de hoogte dat er geen toestemming is verleend, waarom de review toch zou moeten doorgaan en hoe de privacy van de cliënt toch zoveel mogelijk wordt gerespecteerd. Laat ieder voor zich beoordelen of hij desondanks aan de review willen deelnemen.
9. Gaat de review door, stel de cliënt op de hoogte van het besluit en de overwegingen daarbij.

Leg in alle gevallen (wel of geen toestemming van de cliënt), het proces goed schriftelijk vast. Dit geldt in het bijzonder als wordt besloten een review te houden zonder toestemming van de cliënt. leg met name vast welke zwaarwegende belangen met specifiek deze review werden beoogd en hoe de cliënt om toestemming is gevraagd.

Hou oog voor toetsing, die vanwege de verschillen in incidenten en gebrek aan jurisprudentie vooraf lastig is, maar die achteraf altijd tot de mogelijkheden behoort.

¹ De privacyregels lagen al een tijd vast in de Wet bescherming persoonsgegevens (WBP). Per 25 mei 2018 is die vervangen door Europese regelgeving in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De privacy regels veranderden daardoor nauwelijks, alleen kwam er meer aandacht voor het voorkomen van datalekken.